

Z D R A V Á M Ě S T A , O B C E A R E G I O N Y Č R

ROZHOVOR

**Rozhovor s náměstkyní primátora Zdravého města České Budějovice
Ing. Ivanou Popelovou**

Pěší chůze a město bez aut má své kouzlo

Před několika týdny skončila mezinárodní kampaň Evropský týden mobility a Den bez aut. Můžete zmínit, co Vás osobně na letošním ročníku zaujalo či překvapilo?

Pořádání této akce ve městě je již tradicí. Organizátorem je odbor ochrany životního prostředí ve spolupráci s občanským sdružením Cassiopea a pravidelně se, kromě občanských sdružení, do akce zapojují státní a městská policie, Dopravní podnik města, Besip a další. Postupně se snažíme v rámci Dne bez aut prodloužit uzavírku náměstí pro automobilový provoz a musím konstatovat, že stížností je čím dál tím méně. Z toho vyplývá, že si již občané města na tuto akci zvykli a troufám si tvrdit, že většina z nich postupně nalézá kouzlo pěší chůze a města bez aut. V letošním roce hnutí Rosa uspořádalo anketu, při níž se kolemjdoucí mohli vyjádřit k dopravním problémům města případně navrhnout náměty na zlepšení. Po vyhodnocení bych ráda, kdyby tento materiál sloužil jako podklad pro plánování dalších dopravních úprav ve městě.

Zdravé město České Budějovice je známo svými opatřeními v oblasti zklidňování dopravy. Jaké novinky v tomto směru vedení města v nejbližší době chystá?

České Budějovice se v poslední době zaměřily, kromě budování cyklistických stezek, na zlepšování bezpečnostních opatření a na zatraktivnění městské hromadné dopravy. Máme připravené budování dělicích ostrůvků a nový projekt preference MHD, jehož jedna část již byla v letošním roce realizována. Dalším krokem je razantní obměna vozového parku dopravního podniku, který letos začal a měl by trvat až do roku 2010, jejímž cílem je zlepšení komfortu cestujících. Věříme, že využívání MHD tak bude zajímavé i pro ty, kteří v současné době raději preferují osobní automobil.

Prozradíte čtenářům, jaké další aktivity v rámci Projektu Zdravé město připravujete?

V příštím roce chystáme mj. dokončení základního cyklistického skeletu města a chceme přejít na budování doplňkové sítě cyklistických tras a stezek. Také bychom se do budoucna chtěli zaměřit s větším důrazem na bezpečnostní výchovu. Zabýváme se nyní systematicky pouze kampaní Na kolo jen s přilbou, ale chtěli bychom realizovat

další programy dopravní výchovy např. ve školkách a školách. Věřím, že se nám v tomto směru postupně podaří vytvořit systémový přístup a začlenit tyto programy do běžných školních osnov. Zapojit bychom se chtěli také do projektu Bezpečná komunita a inspirovat se u Zdravého města Kroměříž. Více se chceme zaměřit na další cílové skupiny, jako např. seniory.

TÉMA MĚSÍCE: „UDRŽITELNÁ DOPRAVA“

Doprava ve své současné podobě ovlivňuje životy bez výjimky všech obyvatel měst, obcí a regionů v České republice. Kromě nesporných výhod a ulehčení života lidí přináší doprava také významná rizika související s bezpečností účastníků provozu a kvalitou životního prostředí. V obou aspektech hrají zásadní roli osobní automobily (OA), jejichž počet v České republice neustále roste, dnes vlastní OA 4 z 10 Čechů. Přitom se právě tyto dopravní prostředky nejvíce podílí na celkovém množství škodlivých emisí z dopravy (7 602 tisíc tun CO₂ ročně) a zároveň představují trvalé ohrožení pro chodce a cyklisty, ale také pro samotné řidiče a další cestující v autech. V roce 2004 zemřelo na silnicích České republiky více než 1300 lidí, v celé EU přes 43 tisíc. Principy bezpečné a udržitelné dopravy předpokládají posílení významu veřejné dopravy a dalších šetrných způsobů přepravy – chůze, cyklistiky - za předpokladu, že neporoste neúměrně využívání osobních automobilů.

Jedním z vrcholů celoročních aktivit směřujících k udržitelné dopravě se staly nejen ve Zdravých městech, obcích a regionech akce pořádané u příležitosti kampaní **Evropský týden mobility** a **Evropský den bez aut**. V aktuálním vydání Zpravodaje NSZM proto přinášíme střípky z těchto kampaní, kterých se letos zúčastnilo **rekordních 29 členů NSZM**, a mnohé další informace k tématu bezpečné a udržitelné dopravy, které je zároveň **nosným tématem NSZM** pro roky 2006-2007. Více se dozvíte také na <http://www.nszm.cz/doprava>.

Jindy rušná Smetanova ulice ve Vsetíně se na Den bez aut proměnila v promenádu, kde se obyvatelé města mohli občerstvit či přečíst knížku. Pestrý program byl připraven také pro ty nejmenší.

Kampaně Evropský týden mobility a Evropský den bez aut upozornily na souvislost dopravy s ochranou klimatu

V tradičním termínu 16.–22. září proběhla ve Zdravých městech, obcích a regionech kampaň Evropský týden mobility (ETM), jejíž součástí je také Den bez aut (DBA). Během tohoto týdne uspořádali členové NSZM pestrou směs osvětových i doprovodných akcí k tématu udržitelné dopravy. ETM a DBA proběhly i letos pod patronací Ministerstva životního prostředí a národní koordinátorky Evy Veverkové a byly součástí širší spotřebitelské kampaně Evropské komise „**I ty ovládáš změnu klimatu**“. Více informací ke zmíněným kampaním naleznete na <http://www.nszm.cz/etm>, <http://www.env.cz/edba> a <http://www.climatechange.eu.com>.

Do kampaně Evropský týden mobility a Den bez aut se zapojily nebo ji podpořily tyto Zdravá města a obce: **Bolatice, Boskovice, Brno, České Budějovice, Hodonín, Hradec Králové, Chrudim, Jilemnice, Karviná, Koprivnice, Kostelec n. Orlicí, Kroměříž, Letovice, Litomyšl, Mladá Boleslav, Moravská Třebová, Orlová, Pelhřimov, Prostějov, Příbram, Říčany, Telč, Třebíč, Třeboň, Uherské Hradiště, Uherský Brod, Ústí nad Labem, Velké Meziříčí, Vsetín.**

TÉMA VE SVĚTĚ I DOMA

Udržitelná a bezpečná doprava bude stále zásadnějším tématem v rozvoji měst a obcí

Udržitelný rozvoj dopravy se stává klíčovým tématem, což potvrdila mj. i rekordní účast českých a moravských měst na Evropském týdnu mobility a Dni bez aut (ETM). V nepříliš daleké budoucnosti se doprava osob a nákladu stane zřejmě jednou z největších globálních otázek lidstva – v tomto sektoru se totiž spotřebuje pravděpodobně nejvíce energie a zkonsumuje nejvíce neobnovitelných zdrojů, vyprodukuje nejvíce skleníkových plynů a doprava se podle WHO stane během 20-25 let nejčastější příčinou úmrtí člověka.

Není proto divu, že vzniká řada programů a koncepcí, které se zabývají rozvojem dopravy na úrovni lokální, národní i globální. Hlavním strategickým dokumentem v oblasti dopravy na úrovni ČR je **Dopravní politika ČR na léta 2005-2013** (ke stažení na http://www.mdcr.cz/cs/Strategie/Dopravni_politika/). Mezi její priority patří také podpora rozvoje dopravy v regionech - konkrétně rozvoj integrovaných dopravních systémů na úrovni měst a regionů, podpora nemotorové dopravy a regulace a zpoplatňování dopravy ve městech. Podrobněji se problematice věnuje samostatná **Strategie podpory dopravní obsluhy území** (ke stažení na <http://www.mdcr.cz/cs/Verejna-doprava/Vnitrostatni-osobni-doprava>). Mezi významné a dlouho očekávané koncepce patří také **Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy ČR**, jež byla přijata v roce 2004. Podle ní by se cyklistika měla stát rovnocenným prostředkem dopravní obsluhy, měla by posílit cestovní

ruch a přispívat ke zlepšení životního prostředí a zdraví obyvatel. (<http://www.cyklostrategie.cz>).

Revize Bílé knihy dopravní politiky Evropské unie

Evropská komise (EK) zhodnotila koncem června 2006 naplňování požadavků **Bílé knihy** dopravní politiky EU do r. 2010, základního rozvojového dokumentu v oblasti dopravy v EU. Ve svém hodnocení s názvem „**Udržet Evropu v pohybu - udržitelná mobilita pro náš kontinent**“ podtrhla zejména základní cíl – a to respektování udržitelného rozvoje v dopravě. Udržitelnou dopravu si můžeme představit jako takovou, která „*uspokojuje přirozenou a stále narůstající lidskou potřebu mobility osob i přepravy nákladů způsobem, který respektuje práva všech v tomto procesu zúčastněných přímo i ostatních tímto procesem dotčených a neohrožuje jejich životy a zdraví. Je šetrná k prostředí, kterým prochází a nezakládá problémy ani pro příští generace. Udržitelná doprava je harmonickým souladem mezi potřebami člověka, respektem k jiným lidem a úctou k přírodě.*“ (Ing. Josef Mikulík, CSc., ředitel Centra dopravního výzkumu). Evropská komise rovněž konstatuje, že hlavním problémem je nevyváženost rozvoje jednotlivých druhů dopravy a vysoký podíl spotřeby neobnovitelných zdrojů (nafty, benzínu) a z toho vyplývající emise škodlivých látek. Proto se mj. EK se snaží převést orientaci na inteligentní dopravní systémy (**Galileo, ERTMS, iniciativa Intelligent Car, SESAR** ad.) a žádá důslednější opatření na změnu mobility především v evropských městských oblastech. Diskuzi o městské dopravní politice zahájí Komise v roce 2007 prostřednictvím **Zelené knihy** (http://www.dnoviny.cz/en/?page=7&id_news=2806, <http://evropska-unie.cz/cz/article.asp?id=4180>).

Celou řadu dalších zajímavých informací o aktivitách, projektech a institucích zabývajících se různými souvislostmi dopravy, můžete nalézt ve **Zpravodaji NSZM č. 6** z června letošního roku, který byl věnován zejména bezpečnosti v dopravě. Více na <http://www.nszm.cz/zprav>.

Partneři NSZM

Doprava patří mezi oblasti s výrazným zastoupením odborných partnerů jak na úrovni centrálních státních úřadů, tak neziskových organizací či soukromého sektoru. Mezi hlavní partnery patří **Ministerstvo dopravy (MD)**, zejména oddělení **BESIP**, který se zabývá bezpečností silničního provozu a realizuje nový projekt **Bezpečná obec**. Z dalších resortů

jsou to zejména **Ministerstvo životního prostředí** a **Ministerstvo vnitra**. NSZM dlouhodobě spolupracuje také s **Centrem dopravního výzkumu MD**, které je mimo jiné garantem projektu **Bezpečná cesta do školy**. Protože se doprava významně dotýká také dopadů na životní prostředí, spolupracuje NSZM se společností **Porsenna o.p.s.**, která se

zabývá problematikou obnovitelných a alternativních energií a tvorbou indikátorů. Nejen v rámci ETM spolupracuje NSZM se společností **Czech Radar a.s.**, která provádí měření rychlosti ve městech a obcích v rámci projektu **Bezpečná města** a pomáhá tak zvyšovat bezpečnost dopravy (viz také níže).

Mezi dlouhodobé odborné partnery Zdravých měst, obcí a regionů lze zařadit také **Nadaci Partnerství**, zejména její program Doprava pro 21. století. Informace o dalších spolupracujících organizacích v oblasti dopravy naleznete rovněž v červnovém vydání Zpravodaje NSZM č. 6 nebo na <http://www.nszm.cz/doprava>.

DOBRÁ PRAXE

Zdravá města a obce směřují své aktivity k bezpečné a udržitelné dopravě

„Nechte auto doma“ by mohl znít slogan, kterým představitelé některých Zdravých měst vyzývali úředníky a své kolegy na Den bez aut, jako např. primátor Ústí nad Labem, náměstkyně primátora Českých Budějovic či tajemník města Kopřivnice. Řada měst také přispěla realizací tzv. trvalých opatření v dopravě – stavěly se chodníky, cyklostezky, zkvalitňovala se MHD.

Kampaně Evropský týden mobility a Den bez aut představují vhodnou příležitost k prezentaci a podpoře ekologicky šetrných a bezpečných způsobů dopravy. Také letos měli obyvatelé Zdravých měst a obcí možnost využít bezplatné veřejné dopravy nebo si vyzkoušet jaké to je, když zůstanou některé ulice či náměstí uzavřené pro automobily. Příkladem obyvatelům Zdravého města **Ústí nad Labem** se rozhodl jít sám primátor Jan Kubata, který oficiálně vyzval zaměstnance magistrátu a městských obvodů, aby u příležitosti DBA 22. září nechali svá auta doma a při cestě do zaměstnání využili jiných, šetrnějších dopravních

V Ústí nad Labem se rámci ETM uskutečnila také soutěž Malý cyklista, které se zúčastnilo 16 mateřských školek. Na fotografii lze rovněž vidět fosforeskující reflexní vesty, kterými jsou dnes vybaveny všechny MŠ v Ústí n.L. a dalších Zdravých městech a obcích.

prostředků. Zdravé město **České Budějovice**, které dlouhodobě realizuje opatření ke zklidnění dopravy v centru budováním sítě cyklostezek, vyhrazením pruhů pro autobusy veřejné dopravy nebo omezením rychlosti na 30 km/h, zcela uzavřelo pro auta dne 22. září své největší Náměstí Přemysla Otakara II. Komunikace ve Zdravých městech a obcích během kampaní ožily nejrůznějšími osvětovými a zábavnými akcemi pro děti i dospělé.

Zapojení dětí do osvětových akcí přispívá k větší bezpečnosti na silnicích

Cílem dopravních akcí pro děti je připravit nejmladší obyvatele na reálné situace, které je mohou potkat v běžném provozu. Ve Zdravém městě **Kroměříž** rozdala radnice všem místním školákům doplňky oděvů a další předměty z reflexních materiálů. Město tak začalo s realizací projektu **„Vidíš mě!“**, jehož cílem je zvýšení bezpečnosti dětí na silnicích a který by se měl stát pilotní akcí projektu Bezpečná komunita Kroměříž. Zdravé město **Prostějov** pořídilo 200 reflexních vestiček pro děti předškolního a mladšího školního věku. Již 4. září během prvního školního dne vestičky využily děti, které společně se strážníkem městské policie ohlížely přechod v Palackého ulici. Signální nášivky obdržely také děti, které se zúčastnily dopravně-výchovného semináře ve Zdravém městě **Letovice**. Odstranit veškerou dopravu z prostoru před Mateřskou školou Dr. J. Malíka a před Mateřskou školou Víta Nejedlého vyzkoušeli ve Zdravém městě **Chrudim** v rámci akce **„Tady bydlí děti“**. Dopravní soutěž spojenou s proškolením dětí z mateřských škol o bezpečném pohybu na silnicích Policií ČR pořádalo Zdravé město **Litomyšl** v areálu Zámecké MŠ.

Řadu akcí v Třebíči pomáhali organizovat zastupitelé místního Studentského parlamentu. Na bohatý program pomáhalo upozornit cestující a další účastníky silničního provozu také vtipné heslo „Ve Zdravém městě zdravý (vz)duch“.

Ve Zdravém městě **Orlová** proběhla kampaň **„Pásovec“**, zaměřená na používání dětských autosedaček, kdy děti dostávaly malé postavičky pásovce, aby jim připomínal, jak důležité je být v autě správně připoután a rodičům, že užívání dětských autosedaček zachraňuje životy. Děti ze Zdravé základní školy Prameny ve Zdravém městě **Karviná** 22. září společně s policisty odměňovaly ukázněné nebo naopak neukázněné řidiče v rámci akce s názvem „Pomeranč nebo citron“. **Studentský parlament** Zdravého města **Třebíč** zrealizoval projekt „Dětská policie zasahuje“, jehož cílem bylo zjistit, jak se cestuje hromadnou dopravou v Třebíči a zejména, zda řidiči autobusů dodržují dopravní předpisy a podmínky bezpečné přepravy cestujících. V průběhu akce bylo vyhodnoceno **150 dotazníků**, které zjistily, že 34 % jízdy bylo naprosto bezchybných, u 31 % se objevila neplynulá jízda nebo opožděný odjezd z hlavních zastávek a u 35 % byly zjištěny jiné nedostatky. Zdravé město **Brno** zorganizovalo ve spolupráci s Centrem AMAVET Junior Brno a NS Spektrum pro děti akci s názvem „Body pro bezpečnost dětí“ zaměřenou na opakování pravidel silničního provozu u příležitosti začátku školního roku. Již tradičně se v Brně koná akce „Bezpečně na hřišti i na silnici“, zaměřená na prevenci nehod a úrazů dětí v dopravě. Na parkovišti u pivovaru ve Zdravém městě **Jilemnice** byly 22. září pro děti připraveny hry a soutěže s dopravní tematikou,

své schopnosti si mohly děti vyzkoušet také při jízdě zručnosti. Děti ve Zdravé obci **Bolatice** využily příležitost a z místního parkoviště si udělaly malířské plátno pro své náměty. Plocha posloužila ale také jako prostor pro nácvik správné jízdy křižovatkou.

Doprovodné akce ke kampaním Evropský týden mobility a Evropský týden bez aut nabídl freestylovou exhibici i výstavu historických dopravních prostředků

Tradiční součástí dopravních kampaní představují cyklojízdy. K pohybu po městě však lze použít i méně tradičních prostředků, jak se mohli přesvědčit obyvatelé Zdravého města **Mladá Boleslav**, kde pořádali noční bruslení městem. Zdravé město **Hodonín** přichystalo zejména pro mladé obyvatele závody freestylových kol a následnou exhibici.

Součástí ETM ve Vsetíně byly také Dny bariér v nás a kolem nás, jichž se zúčastniloby vozičkář také vsetínský starosta a předseda NSZM, Jiří Čunek. Osobně jel na vozičku zkontrolovat bezbariérový přístup na poštu, k jehož vybudování se Česká pošta loni zavázala. Pošta bude bezbariérová do konce roku.

Centrum pro rodinu pořádalo také pohybové aktivity, slalom a soutěže pro děti. Radnice Zdravého města **Vsetín** pořádá pravidelně výlet s předsevzetím „každý rok o vesnici dále“, který letos směřoval do vesnice Huslenky. Oslavy Dne bez aut v samotném Vsetíně proběhly zejména na uzavřeném úseku Smetanovy ulice, která se proměnila v místo plné zábavy s venkovní kavárnou, čítárnou a společenskými hrami. Cílem bylo ukázat občanům, jakým příjemným místem může být silnice bez aut. K dokreslení atmosféry se pohybovali po Smetanově ulici zaměstnanci MěÚ a Společnosti pro komunitní práci Vsetín oděni ve stylových dobových kostýmech. O hudební doprovod se postarali hudebníci ze ZUŠ ve Vsetíně, součástí promenády byl i květinový stánek. Zdravé město **Pelhřimov** připravilo kromě dětských her a soutěží ve spolupráci se zdejší Agenturou Dobrý den také představení celodřevěného jízdního kola. Dopravní prostředky let minulých i budoucích měli možnost zhlédnout také návštěvníci kampaně Den bez aut na Masarykově náměstí ve Zdravém městě **Uherský Brod**. K vidění zde byl koňský povoz i elektroautobus s bezbariérovým nástupem. Bezbariérové autobusy byly během kampaně představeny také ve Zdravém městě **Uherské Hradiště**, které mj. uspořádalo akci „Ve městě bez mého auta“ – uzavřená Nádražní ulice se proměnila v klidovou zónu s bohatým programem pro děti i dospělé. Také Zdravé město **Říčany** připravilo bohatý program v rámci Happeningu na Masarykově náměstí, kam byl 22. září vjezd motorovým vozidlům zakázán. Mimo jiné zde byl prezentován nový hybridní automobil Lexus, který je vybaven dvěma motory – spalovacím a elektromobilem – a tím zvyšuje efektivnost využití energie a snižuje zároveň emise škodlivin.

Od výstav o klimatu Země až k realizaci konkrétních trvalých opatření v dopravě

Letošní kampaně Evropský týden mobility a Evropský den bez aut kladly důraz na souvislost dopravy se změnami klimatu. Zdravé město **Kopřivnice** uspořádalo na téma ochrany klimatu **Debatní ligu**, jejíž

účastníci z řad žáků 7.–9. tříd si připravili na odborníky otázky o měření emisí v Kopřivnici, o rozsáhlých plochách parkovišť u supermarketů nebo o možnostech výstavby cyklostezek. Cyklostezkám byla v Kopřivnici věnována také interaktivní výstava, kde občané mohli vhadzovat do schránek své názory a hlasovat. Výstava s názvem „Chraňme klima Země“ proběhla také v Městské knihovně Ladislava z Boskovic ve Zdravém městě **Moravská Třebová**. Dne 19. září se pak konalo v budově MěÚ veřejné jednání o problémových místech ve městě z hlediska dopravy. Zdravé město **Třeboň** během ETM provedlo měření emisí na Klášterním nádvoří a pro srovnání také během uzavírky v rámci DBA. Dlouhodobě v Třeboni realizují opatření pro zlepšení podmínek chodců a cyklistů, například v podobě stojanů na kola. Dopravní situaci ve Zdravém městě **Kostelec nad Orlicí** pomůže zlepšit plánovaný nákup laserového měřiče rychlosti. Bezpečnost dopravy pomůže zajistit také již zahájená výstavba cyklostezky Kostelec nad Orlicí – Doudleby nad Orlicí. Zdravé město **Boskovice** plánuje v rámci

Nádražní ulice v Uherském Hradišti 22.9. byla celý den uzavřena motorové dopravě. Každý si zde mohl vyzkoušet, jaké by to bylo proměnit tuto ulici v pěší zónu a rovněž vyjádřit k této otázce svůj názor v malé anketě.

trvalých opatření vybudování záchytného parkoviště a úpravu Hradní ulice na klidovou zónu, což pomůže celkovému zklidnění dopravy v historickém centru Boskovic.

Podporu kampaním za udržitelnou mobilitu vyjádřila řada měst i tím, že zajistila společně s provozovateli na Den bez aut městskou hromadnou dopravu **zdarma**, jako např. v **Hodoníně**, **Vsetíně**, **Mladé**

Boleslavi, Brně, Litomyšli, Strakonících, Prostějově a dalších. Stále větší počet měst a obcí se také snaží svým obyvatelům alespoň jednou do roka demonstrovat, jak by mohly ulice či náměstí vypadat, kdyby do nich nemohla motorová vozidla. Proto na Den bez aut uzavírají některé části města dopravě a proměňují je v **klidové zóny**, jako např. v **Českých Budějovicích, Uherském Brodě, Říčanech** či **Letovicích**.

Zdravé Město Chrudim uspořádalo v rámci kampaně Evropský týden mobility konferenci na téma „Bezpečná cesta do školy“

Na konferenci, která proběhla pod záštitou Centra dopravního výzkumu, se sešli zástupci Ministerstva dopravy a BESIPu s pedagogy chrudimských mateřských a základních škol a s dalšími hosty. Účastníci setkání si vyměnili zkušenosti a hledali podněty z dopravní výchovy, vhodné k zařazení do Rámcové vzdělávacího programu.

Konference „Bezpečná cesta do školy“ se konala dne 19. září v přednáškovém sále Muzea v Chrudimi jako součást stejnojmenného projektu, jehož cílem je naučit děti chovat se v dopravním provozu bezpečně a tím výrazně snížit počet dopravních nehod s účastí dětí. Akce proběhla za finanční podpory města Chrudim, Pardubického kraje a Ministerstva životního prostředí, mediálním partnerem byl

za účasti odborných partnerů NSZM a zástupců MŠ a ZŠ se v Chrudimi uskutečnila konference *Bezpečná cesta do školy*, která byla určena zejména pedagogům. Setkání se zabývalo mj. možnostmi efektivnějšího propojení dopravní výchovy a vzdělávacích programů ve školách.

Český rozhlas Pardubice. Zástupce Centra dopravního výzkumu na úvod konference představil metodiku projektu **Bezpečná cesta do školy** a zároveň připomněl současně **prvky dopravní výchovy v Rámcovém vzdělávacím programu**. Přítomní byli seznámeni s praktickou realizací projektu ve škole a také s realizací **Bezpečných cest** v chrudimské **Zdravé Mateřské škole Dr. J. Malíka**. Zástupce Českého červeného kříže připomněl začlenění prvků první pomoci do projektu *Bezpečná cesta do školy*. Manažerka prevence kriminality a koordinátorka Projektu Zdravé město a místní Agendy 21 pak

shrnující realizaci projektu ve Zdravém městě **Chrudim**. Na konferenci zazněly také příklady dobré praxe z jiných měst. Zástupce Dětského parlamentu Brno seznámil přítomné se soutěží na téma *Bezpečná cesta do školy*, velký zájem zúčastněných vzbudila také plachtová hra „Jdeme bezpečnou cestou?“. Výstupy z konference i z celého projektu budou dále využity pro blokovou a projektovou výuku dopravní výchovy v mateřských i základních školách.

Podrobné informace k programům kampaně ze Zdravých měst a obcí naleznete na <http://www.nszm.cz/etm>.

ZDROJE A PROJEKTY

Zdroje

Finanční zdroje určené pro segment dopravy tvoří v zásadě dvě široké oblasti. Podporují jak výstavbu „klasické“ infrastruktury, např. nových silnic, tak se dají v hojné míře využít také na realizaci cyklostezek či prvků zklidňování dopravy.

Zdroje financující klasická dopravní řešení typu výstavby nových silnic a železnic či rozšíření stávajících.

Z českých zdrojů připadá především v úvahu Státní fond rozvoje infrastruktury (SFDI, <http://www.sfdi.cz>). Z hlediska grantového financování z EU byl v končícím programovacím období 2004-6 využíván Operační program Infrastruktura. Ten je v programovacím období 2007-2013 nahrazen Operačním programem Doprava (OPD). OPD má být v naplňování cílů v souladu s dopravními intervencemi zaměřenými na regionální úroveň v rámci Regionálních operačních programů. Již nyní je rozhodnuto, že ČR dostane v letech 2007-13 z evropských fondů rekordních **161 miliard** korun na dopravní infrastrukturu. EU proplatí ČR až 85 % nákladů na schválené projekty. Dokumenty jsou k dispozici na <http://www.strukturalni-fondy.cz>. Zejména na nákladní přepravu, logistiku apod. se zaměřuje program MD ČR Marco Polo.

Zdroje financující zklidňování dopravy, dopravní řešení ve obcích, opravu silnic, cyklostezky apod.

Mnohé z těchto záležitostí bude možno také financovat z OPD nebo SFDI. Zajímavé příležitosti určitě poskytují jednotlivé Regionální operační programy (ROP, taktéž na <http://www.strukturalni-fondy.cz>). Mnohé ROP mají výrazné procento prostředků alokované na dopravní řešení (např. NUTS Jihovýchod). Obce pod 2000 obyvatel by určitě neměly pominout Program rozvoje venkova ČR 2007-13 (k nalezení např. zde <http://forum.isu.cz>).

Finanční podporu lze nalézt také pro **dopravně-preventivní akce a kampaně** (Evropský týden mobility, Den bez aut). V úvahu pak připadají například grantové programy **Ministerstva životního prostředí ČR**. Dalším ze zajímavých možných zdrojů, tentokrát pro výzkumné projekty, je aktuálně vypsáný program **Vědy a výzkumu Ministerstva dopravy ČR** s názvem „Podpora realizace udržitelného rozvoje dopravy“. Více informací naleznete na <http://www.mdcr-vyzkum.cz>.

Databáze
DOBRÁ PRAXE

Příklady dobré praxe z dalších oblastí naleznete
v Databázi DobráPraxe - <http://www.dobrapraxe.cz>.

MD ČR vyhlásilo v r. 2005 **Státní program na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů v resortu dopravy pro rok 2006**, který má podporovat realizace a opatření směřující k hospodárnému využití energie a snížení zátěže životního prostředí v celé ČR. Program má mj. podporovat zavádění energetického managementu v dopravě a podporovat nemotorovou dopravu (cyklistika, pěší). Je určen především místním samosprávám měst a obcí, rozpočtovým a neziskovým organizacím; více na <http://www.mdcr.cz/cs/Programy+a+projekty/Uspora+energie>.

Projekty

Bezpečná města jsou výrazným příspěvkem k udržitelné dopravě

V rámci Evropského týdne mobility proběhlo celkem v pěti Zdravých městech - Chrudimí, Moravské Třebové, Orlové, Příbrami a Vsetíně - měření rychlosti, jež mělo za cíl zjistit, jakým způsobem se do reálného chování řidičů promítlo nedávné zpřísnění silničního zákona. Bylo zjištěno, že z celkového počtu 5860 zaměřených vozidel překročilo rychlost 1622. Smutný rekord drží řidič, který se prohnal Orlovou rychlostí 111 km/h.

Zkušenosti z mnoha evropských zemí ukazují, že efektivním řešením problému nedodržování předepsané rychlosti jízdy je instalace stálých měřících zařízení. Ta jsou v provozu 24 hodin denně a jsou tak schopna zaznamenat všechny spáchané přestupky. Jejich preventivní účinek je proto vyšší než u namátkových kontrol rychlosti jízdy. V souvislosti se zaváděním měřících zařízení řeší česká města a obce obvykle dva základní okruhy problémů: **finanční náklady na pořízení technického vybavení** a schopnost **technicky zpracovat**

všechny přestupky, kterých může být velké množství. Řešením obou těchto aspektů je projekt **Bezpečná města**, který nabízí městům a obcím instalaci stálých měřících zařízení pro kontrolu rychlosti a případně i průjezdu křižovatkou na červenou formou pronájmu. Kromě měřících zařízení mají úředníci měst a obcí v rámci projektu k dispozici informační systém pro správu dopravních přestupků (SDP) a administrativně-právní pomoc. Jak se do projektu zapojit a další informace naleznete na <http://www.bezpecnamesta.cz>.

STALO SE

Doprava a technologie k udržitelnému rozvoji se představily již podeváté

V Karlových Varech se ve dnech 13.-15.9. uskutečnil devátý ročník mezinárodní konference **Doprava a technologie k udržitelnému rozvoji**, kterou pořádala Společnost pro trvale udržitelný život – Karlovy Vary ve spolupráci s Technologickým centrem Akademie věd ČR a Národní sítí Zdravých měst ČR.

Během tří dnů si mohli účastníci vyslechnout téměř tři desítky přednášek, které se zabývaly aktuální problematikou **udržitelné dopravy a využívání alternativních zdrojů v energetice a dopravě**

na úrovni měst, obcí a regionů. Ve čtyřech tematických blocích byly představeny příklady dobré praxe využívání obnovitelných zdrojů a alternativních paliv, nové technologie, aktuální legislativa a finanční zdroje z dané oblasti v ČR a EU. Informace o aktuálních projektech a programech a praktické zkušenosti prezentovali zahraniční hosté ze zemí EU a zástupci měst a obcí a soukromého sektoru v ČR. „Tahákem“ úvodního dne byla prezentace Patrika Widerbergra ze švédského **Malmö**, který hovořil o vybraných opatřeních ke zlepšení dopravní situace ve městě. Švédsko přitom patří mezi lídry v oblasti zavádění šetrných technologií v dopravě a dalších tzv. prvků zkldidňování dopravy. Jak snížit vysokou energetickou náročnost budov a ušetřit tak až milionové výdaje za vytápění či

Výhody tzv. **multikomfortního domu** charakteristického nízkými nároky na energii prezentoval Robert Schild ze společnosti Saint - Gobain. Karlovarskou konferenci navštívila více než stovka účastníků.

klimatizaci, bylo tématem dalšího zahraničního hosta z francouzské společnosti **Saint Gobain, Roberta Schilda**. O využití strukturálních fondů EU v oblasti energetiky a dopravy hovořila **Jana Cicmanová** z francouzské organizace **Energie Cités**. Další přednášky přinesly ukázky konkrétních řešení dopravních problémů, ale také možnosti, jak snížit energetickou závislost na tradičních zdrojích a ušetřit tak značné finanční prostředky. Na konferenci se prezentovalo celkem šest Zdravých měst.

Více informací včetně fotodokumentace a prezentací naleznete na <http://www.nszm.cz/udrzitelnadoprava>.

TELEGRAFICKY

Střípky z měst

NSZM

V reprezentativních prostorách Lichtenštejnského paláce v Praze na Kampě se dne 2.10. uskutečnil první **seminář Rady vlády pro udržitelný rozvoj**, zaměřený na medializaci a komunikaci udržitelného rozvoje v ČR. Setkání se zúčastnili zástupci resortů, novinářské obce a další odborníci, kteří diskutovali o možnostech, jak nejlépe dostat tento koncept do širšího povědomí novinářů a veřejnosti. Jedním z výstupů byla shoda nad tím, že udržitelný rozvoj je třeba spojovat vždy s konkrétní událostí či tématem, aby byl jeho význam srozumitelný i pro laickou veřejnost. Více na <http://www.udrzitelný-rozvoj.cz>.

ČR, Praha

V pátek 8. září proběhlo v Praze zasedání poroty prvního ročníku otevřené „**Národní soutěže o ZLATÝ DECIBEL 2006**“, která oceňuje projekty a produkty v oblasti snižování hlukové zátěže. Přihlášeno bylo 16 projektů z České republiky, Polska, Dánska a Německa, hodnoceno bylo 9 projektů splňujících kritéria soutěže. Do evropského finále pro

svou originalitu postoupil v kategorii „Vnímavost a výchova“ osvětový protihlukový program Zdravého města Brno „**Zabiják hluk**“. Více na <http://www.zubrno.cz/showpage.php?name=programy>.

Kostelec nad Orlicí

Zdravé město Kostelec nad Orlicí převzalo 21.9. v Praze ocenění v podobě třetí ceny v soutěži „**Zklidňování dopravy ve městech a obcích ČR 2006**“, kterou pravidelně vyhlašuje Nadace Partnerství. Za realizaci řešení okružní křižovatky převzala starostka města Ing. Ivana Červinková symbolický šek na 35 tisíc korun.

NSZM

Aktuální téma přípravy a čerpání zdrojů z EU bylo hlavní náplní dalšího **metodického semináře NSZM** určeného politikům a dalším představitelům členských municipalit, který se konal 26.9. ve Zdravém městě **Velké Meziříčí**. Seminář poskytl účastníkům **aktuální informace** o přípravě fondů a programů a o možnostech a podmínkách jejich čerpání. **Ukázkový postup** na úrovni kraje byl představen zástupci Zdravého kraje **Vysočina**. Diskutující dále prezentovali vlastní zkušenosti s psaním projektů, upozornili na možné byrokratické „zádrhele“ a projevíli zájem o další dobré příklady, jak se připravit na programovací období 2007-13. Další informace včetně jednotlivých prezentací a souhrnné zprávy naleznete na <http://www.nszm.cz/ms>.

NSZM

Ve dnech 9.-13.10. proběhl na Brněnském výstavišti další ročník veletrhu **Invex a Digitex**. NSZM zde měla ve dnech 9.-11.10. v rámci druhého ročníku projektu **Dny krajů, měst a obcí (DKMO)**, kterého je NSZM partnerem, také svůj stánek. Asociace byla rovněž prezentována ředitelem Petrem Švecem na slavnostním zahájení DKMO. Více na <http://www.nszm.cz/invex>.

Kalendárium

18.-21.10. – V těchto dnech proběhne ve Vlašimi již druhý ročník mezinárodního setkání **Studenti pro venkov**, jenž je zaměřen problematiku rozvoje venkova. Více na <http://www.podblickem.net/conference>.

23.10. – Odborný seminář „**Profily zdraví měst a krajů – indikátory zdravotního stavu**“, který společně pořádají Národní síť Zdravých měst a Ministerstvo Zdravotnictví, se uskuteční na Státním zdravotním ústavu v Praze.

26.10. – V hotelu Diplomat proběhne další ročník konference **Dotací management**, kde budou představeny případové studie úspěšných žádostí o dotace z EU. Účastníci rovněž získají aktuální informace k nadcházejícímu programovacímu období 2007-2013 od zástupců ministerstev a Úřadu vlády. Více informací na: simona.vydrova@economia.cz.

31.10. – V pořadí již třetí ročník **Fóra udržitelného rozvoje**, které svolává Rada vlády pro udržitelný rozvoj, se uskuteční v Praze v Lichtenštejnském paláci na Kampě. Kromě zástupců finského předsednictví EU, finského velvyslanectví v Praze a představitelů vrcholných domácích institucí, vystoupí na FUR také zástupci krajů ČR. Více informací a registrace na <http://www.udrzitelny-rozvoj.cz>.

1.-3.11. – **Podzimní škola NSZM 2006** - akreditovaný vzdělávací program pro koordinátory a politiky z radnic Zdravých měst, obcí a regionů, proběhne ve Zdravém městě Pelhřimov. Jedná se o závěrečný blok celého programu a účastníkům, kteří absolvovali všechny předchozí Školy NSZM, bude předán „velký“ certifikát. Poslední setkání bude zaměřeno na téma *Jak správně řídit a vyhodnocovat Projekt Zdravé město a místní Agendu 21*. Více informací, včetně programu a registrace naleznete na: <http://www.nszm.cz/ps>.

TÉMA PŘÍŠTÍHO MĚSÍCE

Tématem měsíc říjen bude „**Plánování pro zdraví**“

NÁRODNÍ SÍŤ ZDRAVÝCH MĚST ČR: TÉMA MĚSÍCE

Říjen 2006: Plánování pro zdraví

Osvětové aktivity a kampaně na podporu zdraví v tom nejširším pojetí (absence nemoci + psychická pohoda)

Komunitní a expertní plánování pro zdraví

Kampaně **Dny zdraví**

Kampaně **Týden pro duševní zdraví**

AKCE:

4.-17.10.2006
Dny zdraví
Komunitní kampaně

23.10.2006
Plánování pro zdraví - expertní zdravotní plány
Seminář NSZM a Ministerstva zdravotnictví ČR

DALŠÍ INFORMACE:

27.10.2006
Zpravodaj NSZM ČR

<http://www.nszm.cz/zdravi>

KONTAKTY

NSZM ČR, Šrobárova 48, 100 42 Praha 10
T: +420 602 500 639 | E: info@nszm.cz | W: www.nszm.cz
Petr Švec, národní koordinátor Projektu Zdravé město WHO v ČR

(použití ilustrační fotografie pocházejí z archivů NSZM ČR a Zdravých měst, obcí a regionů ČR)

Materiál byl podpořen ze zdrojů Evropského sociálního fondu a Ministerstva životního prostředí ČR